

Motion till riksdagen

1989/90:Jo6

av Annika Åhnberg m. fl. (vpk)

med anledning av skrivelse 1989/90:45 om
ett nytt avgiftssystem inom
livsmedelskontrollen

Våren 1989 fattade riksdagen – efter proposition från regeringen – beslut i syfte att skärpa livsmedelskontrollen. Riksdagen ansåg att det föreslagna avgiftssystemet var dels oklart, dels ofullständigt redovisat, och begärde därför att regeringen skulle återkomma med preciserade uppgifter.

Skärpt livsmedelskontroll nödvändig

En förbättrad livsmedelskontroll är nödvändig. Missförhållanden har avslöjats beträffande såväl hygien som redlighet. Huvudansvaret för tillsynen skall vila på kommunernas miljö- och hälsoskyddsnämnder. I kommunerna finns den gedigna kunskapen om lokala förhållanden. Tillsynen skall om nämnden så önskar, i komplicerade fall, kunna överföras till livsmedelsverket.

En förutsättning för att förslaget om skärpt livsmedelskontroll skall bli genomfört i praktiken är att kommunernas miljö- och hälsoskyddsförvaltningar får bättre resurser. De behöver i högre grad tillgång till den specialistkompetens som livsmedelsverket förfogar över. Livsmedelsverkets roll som stöd till kommunerna, genom experthjälp, utbildning m. m. och vad gäller projektinriktad kontroll bör därför stärkas.

Förstärkt kommunal ekonomi

Men kommunerna behöver framför allt förstärkning av de ekonomiska resurserna. Det av regeringen föreslagna avgiftssystemet är otillräckligt. I dag är livsmedelskontrollen på många håll eftersatt. Om en skärpning skall ske måste kommunerna kunna anställa fler och ha råd att producera och distribuera rådgivnings- och informationsmaterial. Det föreslagna systemet innebär att kommunerna genom avgiftsuttaget successivt skall bygga upp sin ekonomi, men ekvationen går inte ihop. Utbyggnaden av personella och andra resurser måste komma *före* det ökade avgiftsuttaget annars blir de vackra orden om skärpt kontroll inget mer än ord. Regeringen har goda ambitioner för livsmedelskontrollen, men här som så ofta annars är det ekonomin som bestämmer möjligheterna.

Ökade statsanslag till kommunerna

Mot. 1989/90

Jo6

Kommunerna måste därför inledningsvis få statsbidrag för att bygga upp livsmedelskontrollen i önskad omfattning. Under en lång rad av år har utvecklingen när det gäller statsanslag till kommunal verksamhet gått i fel riktning. Staten beskär genom neddragningar kommunernas möjligheter att ge människor bra service. I detta förslag går regeringen ännu längre. Kommunerna skall inte bara finansiera sin egen verksamhet utan också livsmedelsverkets. Vpk anser att livsmedelsverkets verksamhet skall finansieras över statsbudgeten och kommunernas avgiftsuttag skall anpassas till kostnaderna för den egna tillsynen.

Kommunal enhetsavgift

Enligt förslaget skall varje storkök betala avgift. Detta kan försvåra en angelägen utveckling i kommunerna med ökad satsning på decentraliserad tillagning av mat på skolor, daghem, servicehus med helinackordering m. m. Vpk anser därför att kommuner bör betala en avgift för samtliga sina storkök. Avgiftens storlek kan baseras på invånarantal. Överenskommelse bör träffas genom Svenska kommunförbundet.

Skatt eller avgift?

Med den utformning systemet fått är det tveksamt om det är korrekt att kalla uttaget för en avgift. Vpk anser att avgiften skall utgå för faktisk tillsyn och inte generellt. Däremot är det angeläget att det tidigare avgiftstaket försvinner så att kostnadstäckning uppnås.

Ökat statsbidrag till KRAV

KRAV är en organisation som kontrollerar att alternativodlade produkter framställs enligt av organisationen fastlagda normer. Man har också en omfattande informations- och rådgivningsverksamhet. Denna form av livsmedelskontroll behöver ett ökat ekonomiskt samhällsstöd. Detta är särskilt viktigt i en tid då intresset för alternativ odling snabbt ökar. Det är nödvändigt för att kunna hålla kontrollverksamheten på en fortsatt hög nivå.

Skärpt importkontroll

En annan typ av livsmedelskontroll som behöver skärpas är importkontrollen. De stickprov som tas i dag är otillräckliga. Denna förbättrade kontroll, som LMV ansvarar för, bör finansieras genom ett avgiftspålägg på de importerade produkterna. Så att samma principer tillämpas för inhemskt producerade som importerade livsmedel.

Vpk har många gånger tidigare framhållit nödvändigheten av att samma krav ställs på inhemska och importerade livsmedel, vad gäller både tillsatser och tillverkningsmetoder med betydelse för kvaliteten. Riksdagen bör lägga ett sådant ställningstagande till grund för den fortsatta kontrollen av importerade livsmedel.

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kommunernas roll vad gäller livsmedelskontrollen.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om livsmedelsverkets roll vad gäller livsmedelskontrollen.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kommunernas behov av ökade statsanslag för förbättrad livsmedelskontroll.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att livsmedelsverkets verksamhet skall finansieras via statsbudgeten.

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att kommunernas avgiftsuttag skall finansiera den egna livsmedelskontrollen.

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att avgift för livsmedelskontroll skall utgå för faktisk tillsyn och inte generellt.

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ökade resurser till livsmedelskontrollorganisationen KRAV.

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om livsmedelskontrollavgift på importerade livsmedel.

Stockholm den 16 november 1989

Annika Åhnberg (vpk)

Alexander Chrisopoulos (vpk)

Jan-Olof Ragnarsson (vpk)

Viola Claesson (vpk)

Rolf L. Nilson (vpk)

Bengt Hurtig (vpk)

Jan Strömdahl (vpk)